

Številka: U-I-85/16-17
Up-398/16-11
Datum: 20. 7. 2016

**ODKLONILNO LOČENO MNENJE SODNIKA DR. MITJA
DEISINGERJA K SKLEPU ŠT. U-I-85/16, Up-398/16
z dne 14. 7. 2016**

1. Glasoval sem proti sklepu št. U-I-85/16, Up-398/16, s katerim je Ustavno sodišče zavrnilo pobudi predlagatelja ter zavrglo ustavno pritožbo in zahtevo za odločitev v sporu o dopustnosti referendumu o uveljavitvi zakonov. Menim namreč, da predsednik Državnega zbora ni pooblaščen, da ugotovi zlorabo pravice do referendumu in prepreči referendum, ker po mojem mnenju ob spremembi 90. člena Ustave lahko to stori le Državni zbor. Glede nedopustnosti referendumu zaradi zlorabe pravice do referendumu pa nimam pomislekov in se v tem delu strinjam z obrazložitvijo v sklepu.

2. Državni zbor in Vlada sta v odgovoru na pobudo pojasnila, da v Zakonu o referendumu in o ljudski iniciativi (v nadaljevanju ZRLI) ni pravne podlage za omenjeno pristojnost predsednika Državnega zbora, da pa lahko na podlagi 2. člena Ustave prepreči referendum. Tudi Ustavno sodišče je v sklepu, ko se sklicuje na odločbo št. U-I-54/09 z dne 14. 4. 2011, kljub temu, da ZRLI nima določb o prepovedi pravice (14. točka sklepa), lahko ocenilo, da predsednik Državnega zbora prepreči zlorabo pravice, ko presoja, ali je pobuda v skladu z zakonom (20. točka sklepa).

3. Navedena odločba Ustavnega sodišča se nanaša na staro ureditev v 90. členu Ustave in ZRLI, ki je opredeljeval pristojnosti predsednika Državnega zbora glede prejšnjega potrditvenega referendumu. Z novo ustavno ureditvijo zakonodajnega referendumu je bil v Ustavo uveden popolnoma nov zavrnitveni referendum oziroma "ljudski veto" na izglasovani zakon. Ni sicer sporno, da je v temelju ostal enak namen za razpis referendumu (17. točka sklepa), toda v novi ustavni ureditvi je Državni zbor dobil pristojnost za zavrnitev referendumu, kar je razvidno iz razdelka II Ustavnega zakona (v nadaljevanju UZ90,97,99). Do uskladitve se ZRLI uporablja le smiselno, določba 21. člena pa tako, da Ustavno sodišče odloča o sporu med predlagateljem in Državnim zborom, ki zavrne razpis referendumu.

4. Smiselna razlaga ZRLI bi torej narekovala, da je predsedniku Državnega zbora še vedno ostala pristojnost formalne preveritve pobude iz 16. in 16.c člena. To pomeni, da predsednik Državnega zbora, ki ga pobudnik obvesti o svoji pobudi, preveri, ali je vprašanje v pobudi pravilno opredeljeno (16.c člen) in ali je pobuda podprta s podpisami najmanj dva tisoč petsto volivcev (drugi odstavek 16. člena). Pobuda je v tem primeru vložena v skladu z zakonom, kot predvideva 16.a člen ZRLI. Skladnost pobude z zakonom se seveda nanaša na določbe ZRLI in pristojnosti predsednika Državnega zbora ni možno ob smiselni uporabi ZRLI širiti še na druge oblike preverjanja pobude, kot je navedeno v 20. točki sklepa. Takšne pristojnosti predsednika Državnega zbora tudi ni možno opravičevati z razlago, da bi lažje ocenjeval zlorabo pravice kot Državni zbor, ki sicer nedopustnost referendumov ocenjuje tudi glede razlogov iz drugega odstavka 90. člena Ustave.

5. O nedopustnosti referendumov, tudi zaradi zlorabe pravice do referendumov, lahko glede na drugi odstavek 90. člena Ustave odloči le Državni zbor. Razlaga te spremembe v Ustavi temelji na nedopustnosti referendumov zaradi tudi povsem objektivnih razlogov v drugem odstavku 90. člena Ustave (npr. glede zakonov o davkih, carinah, ratifikaciji mednarodnih pogodb), ki bi jih lahko ugotovil že predsednik Državnega zbora ob vložitvi pobude. Tega pa ne more storiti, ker je za zavrnitev razpisa referendumov na podlagi razdelka II UZ90,97,99 pristojen izključno Državni zbor. Analogno tej novi pristojnosti Državnega zbora sledi nedvomno tudi pristojnost, da ob zlorabi pravice do referendumov, izhajajoči iz kršitve 2. člena Ustave, o nedopustnosti lahko odloči zgolj Državni zbor. Nedvomno ima Državni zbor ob smiselni razlagi 21. člena ZRLI pristojnost, da to stori že v fazi, ko še ni nastala pravica zahtevati zakonodajni referendum (kot je navedeno tudi v 25. točki sklepa). Povsem nelogična je razlaga, da je Državni zbor v takšnem primeru omejen, ko gre za vprašanje zlorabe pravice do referendumov, ki izvira iz kršitve 2. člena Ustave.

6. Skladno s takšno razlago bi torej moral predsednik Državnega zbora ob ugotovitvi, da gre za zlorabo pravice, odločitev o prepovedi referendumov z ustreznim predlogom prepustiti Državnemu zboru, da o tem odloči. O sporu s predlagateljem bi ob zavrnitvi referendumov odločilo Ustavno sodišče. Odrekanje takšni pristojnosti Državnega zbora lahko predstavlja kršitev razdelka II UZ90,97,99 in posledično drugega odstavka 90. člena Ustave.

7. Ustavno sodišče je s sklepom odločilo drugače, pristojnost je podelilo predsedniku Državnega zbora. Vsakokratni predsednik Državnega zbora bo torej ocenjeval zlorabo pravice do referendumov, kar ni zgolj formalno preverjanje pobude po ZRLI, temveč pomeni vsebinsko oceno, ki sloni na ugotovljenem dejanskem stanju in pravni opredelitvi zlorabe pravice. Zakonodajalec bo moral v skladu s tem stališčem sklepa Ustavnega sodišča v ZRLI urediti pristojnost predsednika Državnega zbora in ustrezni postopek. Iz

določbe razdelka II UZ90,97,99, ki je začel veljati z razglasitvijo v Državnem zboru (Uradni list RS, št. 47/13), namreč izhaja zahteva, da zakonodajalec uredi uskladitev ZRLI s spremembo 90. člena Ustave.

dr. Mitja Deisinger
Sodnik